

ปลัดพลังงาน กุลิศ สมบัติศิริ ปิดช่องนายทุน ‘อูบ’ โรงไฟฟ้าชุมชน

ในแวดวงพลังงานคงไม่มีเรื่องไหนที่จะร้อนแรงไปกว่าโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นโครงการรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าชุมชน ตลอดโครงการรวม 1,933 เมกะวัตต์ (MW) ที่ค้างคาจากสมัย นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ ที่ยังไม่สามารถผลักดันให้ “เกิด” ในช่วงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ ท่ามกลางการจับจ้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ ไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจชุมชน เจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นที่ตั้งของโรงไฟฟ้า บริษัทยักษ์ใหญ่ทางด้านพลังงานของประเทศที่ลงมือจัดตั้ง “บริษัท” ระดับอำเภอเป็นร้อย ๆ บริษัท เพื่อรองรับโครงการนี้

จากข้อเท็จจริงที่ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทย

แทบจะไม่มีโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ เกิดขึ้นจากปริมาณไฟฟ้า

สำรองที่ล้นเกินอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการโรงไฟฟ้า

เอกชน ไม่ว่าจะเป็น IPP-SPP-VSPP รวมไปถึงโรงไฟฟ้า

ชีวมวล-ไบโอแก๊ส ต่างก็ทยอยปิดที่จะ “คว่ำ” โครงการ

โรงไฟฟ้าชุมชน “ประชาชาติธุรกิจ” ได้รับโอกาสสัมภาษณ์

นายกุลิศ สมบัติศิริ ปลัดกระทรวงพลังงาน ที่รับนโยบายจาก

นายสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์ ให้ทำการปรับปรุงหลักเกณฑ์

โครงการนี้ใหม่

จาก 1,933 เหลือ 100 MW

โรงไฟฟ้าชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาล คอนเซ็ปต์นี้ถูกมา

ตั้งแต่ 6 ปีที่แล้ว ในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(คสช.) เมื่อ นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ อดีตรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงพลังงาน มารับตำแหน่ง ก็หยิบโครงการนี้ขึ้นมา

ประกาศใช้เมื่อปี 2562 ด้วยคอนเซ็ปต์ตั้งโรงไฟฟ้าในชุมชน

ที่จะใช้พื้นที่รอบโรงไฟฟ้าปลูกพืชพลังงาน และรับซื้อเป็น

เชื้อเพลิงเข้าโรงไฟฟ้า เกษตรกรก็จะรวยได้ โดยจะให้เกษตรกร

มีส่วนร่วมด้วยการถือหุ้นในโรงไฟฟ้า เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ

เป็นเจ้าของ ลดการต่อต้านลง

ต่อมาข้อเสนอโครงการนี้เข้าคณะกรรมการนโยบายพลังงาน

แห่งชาติ (กพข.) ว่า จะมีการทำโครงการนี้เป็นโรงไฟฟ้า

ชีวมวล-ชีวมวล แล้วให้ทำโรงไฟฟ้าด้วยผลิตแห่งประเทศไทย

(กฟผ.) ทำโครงการนำร่องที่โรงไฟฟ้าชุมชนที่ อ.แม่แจ่ม

จ.เชียงใหม่ กับที่ อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ ขนาด 3 MW

ซึ่งดำเนินการไปแล้ว แล้วก็สร้างอีก 100 MW (quick

win) ส่วนที่เหลืออีก 800 MW ให้เป็นโครงการทั่วไปสำหรับ

โรงไฟฟ้าที่ก่อสร้างเสร็จไปแล้ว แต่ขายไฟฟ้าเข้าระบบไม่ได้ หรือ

สายส่งเต็ม ซึ่งมีทั้งโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงจากน้ำเสีย-กากของเสีย

ต่าง ๆ (VSPP) เพื่อแก้ปัญหาหนี้ด้วย

ตลอดทั้งโครงการเดิมจะรับซื้อไฟฟ้าทั้งหมด 1,933 MW ซึ่ง

มากจากการลดสัดส่วนการรับซื้อไฟฟ้าจากโซลาร์ลัมภา 1,000 MW

เนื่องจากราคาปรับซื้อไฟฟ้าจากโซลาร์ไม่สูง

กระทรวงพลังงานก็เสนอเข้าสู่การพิจารณาของ ครม. ทาง

สภาพัฒน์ตั้งข้อสังเกตว่า นำร่อง 1,933 MW เยอะไปไหม

ให้กลับมาทบทวน แล้วก็มีการโยนข้อเสนอมาว่า โครงการนี้

จะช่วยผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) ที่มี

กำลังการผลิตอยู่แล้ว แต่ขายไฟฟ้าไม่ได้ แทนที่จะขายไฟฟ้า

ในราคา feed in tariff ถูก ๆ แต่มาเอาราคาโรงไฟฟ้าชุมชน

ที่ต้องรับซื้อไฟฟ้าหน่วยละ 4.80-5 บาท แทนใหม่ เป็นการ

เอื้อประโยชน์หรือไม่

ลด MW-หุ้นเกษตรกร

เมื่อท่านสุพัฒนพงษ์เข้ามาเป็นรัฐมนตรี ก็ให้นโยบายว่า

โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเริ่มต้น แต่ต้องฟังความเห็นต่าง ๆ

ให้รอบด้าน กระทรวงพลังงานก็มาดูว่า จำนวนที่จะรับซื้อไฟฟ้า

100+600 MW เหมาะสมหรือไม่ ขณะเดียวกันหากขยาย

โครงการสู่การรับซื้อไฟฟ้าที่ 1,933 MW จะยังอินไหม นำร่อง

ก่อนหรือไม่ ท่าน รวบรวมภาพทว่าจะเป็นอย่างไร ถ้าเรา

จะแก้ไขปัญหาโรงไฟฟ้าเก่าที่ขายไฟฟ้าไม่ได้ ควรแยกมาทำ

เป็น VSPP ไปเลย แล้วแก้ไขระบบ ทำแยกออกมาต่างหาก

ทำคู่ขนานกัน แต่อย่าเอาไปรวมให้โครงการโรงไฟฟ้าชุมชน

ให้โรงไฟฟ้าชุมชนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ให้เกษตรกร

ได้ประโยชน์จริง เราก็มายกทบทวนกัน และจะนำร่องโครงการ

โรงไฟฟ้าชุมชนก่อน 100 MW

ส่วนการพิจารณาทบทวนแก้ไขหลักเกณฑ์นั้น เดิมโรงไฟฟ้า

ชุมชนที่จะอนุมัติ กำหนดไว้ไม่เกินโรงละ 10 MW ซึ่งถือว่าเป็น

โรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ จะใช้พื้นที่เพาะปลูกพืชเพื่อป้อนเข้า

โรงไฟฟ้าเยอะมาก เราก็มารู้ว่าควรลดขนาดโรงไฟฟ้าชุมชน

ให้เหลือโรงละไม่เกิน 3-5 MW ดีไหม

ดูเรื่องการช่วยเหลือชุมชนระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่

จะใช้เวลา 1-2 ปี ชุมชนจะต้องปลูกพืชพลังงานประเภทไหน

ที่จะเหมาะสมกับพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้า ยกตัวอย่าง ภูพานเบียร์

จะใช้น้ำมากเหมาะกับพื้นที่ที่รับผล ตรังนี้เราจะเข้าไปดูความ

เหมาะสมด้วย เราจะลงไปดูพื้นที่ปลูกที่ตั้งโรงไฟฟ้าจริง ๆ

ก่อนที่จะอนุมัติโครงการให้

จะทำอย่างไรให้ชุมชน โดยเฉพาะเกษตรกรได้ประโยชน์

อย่างแท้จริง ส่วนราคาปรับซื้อยิ่งเหมือนเดิม ขณะที่สัดส่วนถือ

หุ้นนั้น เดิมกำหนดให้ชุมชนถือ 10% ไม่เกิน 40% ซึ่งสัดส่วน

40% ถือว่าเยอะไปหรือไม่ และหากสัดส่วนที่ชุมชนถือขึ้นเป็น

หุ้นบริษัท ไม่ได้ได้ทุนจริง ผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าอาจมีปัญหา

เรื่องการขอเงินกู้จากสถาบันการเงิน ดังนั้น สัดส่วนเท่าไรถึง

จะเหมาะสมที่สุด ถ้าจะลดสัดส่วนหุ้นบริษัทเหลือ 10%

แต่หลังจากดำเนินการไปแล้ว ชุมชนมีเงินที่สามารถไปซื้อหุ้น

สามัญต่อไปได้ ประเด็นนี้ต้องนำหรือทำหุ้นร่วมก่อน รวมถึง

การลดขนาดโรงไฟฟ้าเหลือ 3-5 MW ด้วย

ประมูลให้ประโยชน์ชุมชน

ก็ต้องแข่งขันกัน ถ้าตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนแล้วกลายเป็นธุรกิจ

ไม่ใช่เพื่อเศรษฐกิจฐานราก ไม่ได้ช่วยเหลือชุมชน โครงการมัน

ก็ผิดคอนเซ็ปต์ เราจะทำโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อสนับสนุนสร้าง

รายได้ ชุมชนเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง ส่วนการเดินหน้า

โครงการไปสู้ 1,933 MW หรือไม่นั้น ต้องรอผลศึกษาในการ

จัดทำแผนพัฒนาการการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยฉบับ

ใหม่ (PDP 2022) ก่อน ส่วนหลักเกณฑ์ในการแข่งขันนั้นก็

ต้องมาคัดเลือกว่า ใครให้ผลประโยชน์ชุมชนมากกว่ากัน มีการ

ประมูลกันให้ผลประโยชน์ต่อชุมชน (fix ผลประโยชน์) ดูแล

กระทบราคาค่าไฟ ราคาค่าไฟฟ้าก็กำลังดูเกณฑ์กันอยู่ การตั้ง

โรงไฟฟ้าชุมชนถ้ากำหนด MW เยอะ ก็ใช้พื้นที่เยอะ อาจจะเป็น

“นอมินี” ไม่ใช่เกษตรกร-ชุมชน

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเสนอแผนการ

จัดหาเชื้อเพลิงใน 1 ปี จะปลูกพืชพลังงานจากพืชเพาะไร

ยกตัวอย่าง เดือนที่ 1-3 ปลูกหญ้าเนเปียร์ เดือนที่ 4-6 ปลูกไผ่

เดือนที่ 7-9 กลับมาปลูกหญ้าเนเปียร์อีก เดือนที่ 10-12 จะ

ปลูกอะไร ต้องให้มันใจได้ว่า จะมีเชื้อเพลิงป้อนโรงไฟฟ้าได้

ตลอดปี เนื่องจากเชื้อเพลิงมีผลต่อการเดินเครื่องผลิตไฟฟ้า

เพื่อป้อนไฟฟ้าเข้าระบบและมีผลต่อราคาไฟฟ้าด้วย

นอกจากนี้แล้ว กระทรวงพลังงานกำลังประสานไปยังธนาคาร

เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อเตรียม

สินเชื่อเป็นเครื่องมือช่วยเหลือเกษตรกรระหว่างรอพื้นที่

ปลูกพืชพลังงาน โรงไฟฟ้าสร้างเสร็จก็ตั้งมีสินเชื่อมาช่วย

เราเองครบวงจร และยังมีปัจจัยการผลิตเครื่องมือ-ปุ๋ยให้ด้วย

มีคน-ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรเข้ามาแนะนำเกษตรกรใน

เรื่องการเพาะปลูกพืชพลังงาน ไม่ให้ล้ม ต้องมีผลผลิตเพียงพอ

ทำให้ครบวงจรตรงนี้เหมือนอย่างการประกันรายได้

และกระทรวงพลังงานกำลังเตรียมที่จะหารือกับกระทรวง

เกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับการใช้ พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนา

ระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ... หรือ contract farming

ก็จะมาหารือกัน จะประกันราคาก่อนอย่างไร มีเงื่อนไขอะไรที่

จะเอามาใช้กับชุมชนเพื่อผลิตพืชพลังงานเป็นเชื้อเพลิงเข้า

โรงไฟฟ้าได้บ้าง ตอนนั้นก็ติดต่อหรือกันอยู่ เราต้องเอามา

ปรับใช้ให้กับเกษตรกร

ท่านรัฐมนตรีสุพัฒนพงษ์ต้องการให้เกิดความครอบคลุม

ชุมชน-เกษตรกรได้ประโยชน์

โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนไม่ได้ยกเลิก แต่เป็นการถอย

ออกมา เดิมรายละเอียดปิดของไหวที่จะเกิดขึ้น เพราะถ้า

ไม่มีรายละเอียด ก็แน่นอนว่าจะมีคนตั้งบริษัทขอ ซึ่งเป็น

นายทุน-นักธุรกิจ มากกว่าเกษตรกร